230456 - Dört Mezhebe Göre Vefat Eden Kocaya Yas Tutmada Gerekli Hususlar

Soru

Kocam kısa bir zaman önce vefat etti ve şu an iddet döneminde olup gerektiği gibi iddetimi geçiriyorum. Duyduğum kadarıyla Hanefi mezhebine uyan bir ülkede kadınlar iddet dönemlerinde sadece evlilikten sakınırlar. Onun dışında koku sürme, süslenme ve ihtiyaç için evden çıkma hususlarında bir sakınca görmüyorlar. Bu doğru mu? Bu konuda mezhepler arasında fark var mı?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Hanefi mezhebine nispet edilen ve sizin duyduğunuza göre iddet dönemindeki kadın süslenmesi mübah olup sadece evlilikten sakınması gerektiği doğru değildir. Bilakis Hanefi mezhebine göre de kocası vefat eden kadının süslenmeyi bırakması gerekir.

El Semerkandi, Tuhfetul Fukaha 2/251'de şöyle dedi: İhdad/Yas tutma, Kadınların süslendikleri ve koku sürdükleri tüm hususlardan kaçınmaktır. Ayrıca renkli, kokulu, safranlı elbiseleri giymemek, sürme çekmemek, yağ ve krem kullanmamak, taranmamak, kına yakmamak, süs ve takı takmamak vb. hususlardır.

Tebyin el Hakaik, şerh kenz el Dekaik, Zeylai 3/34'te şöyle der: Kocası vefat eden büluğ çağına ermiş Müslüman kadın; süslenmeyi, koku sürünmeyi, sürme çekmeyi, yağ ve krem sürmeyi, kına yakmayı; mazeret olmadığı müddetçe bırakır. Ayrıca aspir ve safranlı elbise giymez. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu:

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kadının, ölen yakını için üç günden fazla yas tutması helal değildir. Fakat kocası müstesna, ona dört ay on gün matem tutar. Sürme çekmez, bu esnada ancak asb (siyah beyaza boyanmış kumaşlardan mamul) elbise giysin, boyalı elbise giymesin,

ancak hayızdan temizlenince kust (bir tür buhur) ve azfar (tırnağa benzeyen siyah renkli olan buhur)dan başka koku sürmesin. (Buhari, Muslim)

Rasulullah s.a.v şöyle dedi: "Kocası vefat eden bir kadın aspirli ve kırmızıya boyanmış elbise giyemez. (Altın ve gümüş) Ziynet takınamaz ve sürme çekemez." (Ahmed, Ebu Davud, Nesai)

Hanefi fıkıh alimleri: Kocası vefat eden kadını geceyi evinde geçirmesi şartıyla ihtiyaçları gidermesi, geçimini sağlaması veya tedavi olması için gündüz çıkabileceğini caiz görürler.

El Bahrurraik Şerh Kenz el Dakaik 4/166: Ölüm iddetinde olan kadın gündüzleri ve gecenin bir kısmını geçimini sağlaması için çıkabilir. Ancak ziyaret amacıyla gece veya gündüz evinden çıkamaz.

Özet: Evden çıkış izni yaşamını idame ettirmek geçimini sağlamak amacıyladır. İhtiyaca göre belirlenir. Bunun dışında ev dışında vakit geçirmesi caiz değildir.

El Kesani şöyle dedi: Kocası vefat eden kadın; geceleri evinden çıkmaz, ihtiyaçları için gündüz çıkabilir, önceden nafakasını sağlayan eşinin vefat etmesi itibarıyla kendi nafakasını sağlamak için çıkma ihtiyacı doğmuştur. Geceleri zaruri bir ihtiyaç olmadığı takdirde çıkmaz. Boşanmış kadın ise nafakası kocasına ait olduğu için evinden çıkmaz. (Bedai el Sanai fi Tertib el Şerai 3/205

Kısacası; iddet döneminde olan bir kadının evinde durması ve süslenmekten kaçınmasında neredeyse dört mezhep arasında ittifak vardır. Malikiler ise İbn Abd el Ber, Fıkh Ehl el Medine 2/622'de şöyle dedi: Kocası vefat eden kadının yas tutması vaciptir. Belirlenen aylar boyunca veya doğurmasına kadar devam eder.

İhdad/Yas tutmak, Kadınların süslendikleri tüm hususlardan kaçınmaktır. Ayrıca renkli, elbiseleri giymemek, sürme çekmemek, kına yakmamaktır. Aynı şekilde takı ve yüzükleri takmaz. Hiçbir koku ve parfüm çeşidini kullanmaz, kınaya ihtiyaç duyarsa geceleri kullanır ve gündüzleri siler, kokulu krem ve yağları kullanmaz ancak süs içermeyen her şeyi kullanabilir.

Şafii mezhebinde Ebu İshak el Şirazi, el Tenbih fi el Fıkh el Şafii 1/201'de şöyle dedi:

İhdad/Yas tutmak: Süsü bırakmaktır. Kadın takıları takmaz, koku sürmez, kına yakmaz, saçlarını taramaz, sürme çekmez. Şayet sürme çekmeye ihtiyaç duyarsa geceleri sürme çeker ve gündüzleri temizler. Saf kırmızı ve mavi renkli elbise giymez. İhtiyaç olmadığı müddetçe evinden çıkması caiz değildir. Bir ihtiyaç için gece çıkmak isterse caiz değildir. Kocası vefat eden kadın ihtiyaç için gündüzleri çıkabilir.

Hanbeli mezhebinde İbn Kudame el Makdisi, Umde el Fıkh 1/107'de şöyle dedi: İhdad konusu: Kocası vefat eden kadının yas tutması vaciptir. Yas tutmak; süslenmeyi, koku sürünmeyi, sürme çekmeyi, renkli elbiseleri giymeyi bırakmaktır. Kadın mümkünse iddeti geçireceği evden çıkmaz.

En iyisini Allah bilir.